

**VERKSAMHETSBERÄTTELSE
FÖR
CENTRUM FÖR ARBETARHISTORIA
ÅR 2024**

Centrum för Arbetarhistoria (CfA)

Verksamhetsberättelse för 2024

Styrelsen för föreningen Centrum för Arbetarhistoria får härmed avge följande verksamhetsberättelse för år 2024.

Styrelse

Ordförande	Lars Berggren	Arbetshistoriska seminariet
Vice ordförande	Niklas Karlsson	Landskrona Arbetarekommun
Kassör	Mikael Andersson	IF Metall, Sydvästra Skåne
Ledamot	Kjell Arvedson	ABF Skåne (till årsmötet 20240307)
Ledamot	Kerstin Engle	Socialdemokraterna i Skåne
Ledamot	Eskil Rönér	Vänsterpartiet i Helsingborg (till årsmötet 20240307)
Ledamot	Bo Rösler	Folkets Hus och Parker, södra regionen
Ledamot	Joakim Sandell	Socialdemokraterna i Skåne
Ledamot	Stig Ålund	PRO Skåne
Ledamot	Birgitta Ericsson	ABF Skåne (från årsmötet 20240307)
Ledamot	Kristin Linderoth	Arbetshistoriska seminariet (från årsmötet 20240307)
Suppleant	Peter Böök	Arbetarrörelsens Arkiv i Landskrona
Suppleant	Johan Pettersson	Socialdemokraterna i Skåne

Adjungerade

Hans Wallengren	Arbetshistoriska seminariet
Magnus Olofsson	Arbetshistoriska seminariet
Emma Hilborn	Arbetshistoriska seminariet

Revisorer

Kent Johansson, IF Metall, Östra Skåne
Paul Gustavsson, Socialdemokraterna i Skåne

Revisorsuppleanter

Maria Olsson, ABF Skåne

Valberedning

Susanne Simonsson, LO-distriktet i Skåne (till årsmötet 20240307)
Åse Webeklint, ABF Skåne (till årsmötet 20240307)
Claes Block, PRO
Markus Blomberg, LO-distriktet Skåne (från årsmötet 20240307)
Rikard Larsson, ABF Skåne (från årsmötet 20240307)

Personal

Fil. dr Magnus Olofsson, föreståndare, forskare	Lunds universitet
Fil. dr Emma Hilborn, projektassistent	Lunds universitet
Fil. dr Kristin Linderoth, projektassistent	Lunds universitet
Kristian Grankvist, projektassistent	CfA

Medlemsorganisationer

Medlemsorganisationer enligt förteckning, **bilaga 1**,

Sammanträden

Styrelsen har hållit sex protokollförda sammanträden. Årsmöte hölls den 7 mars 2024 på Verdanditorpet i Landskrona. Närvarande var 22 ombud från 14 organisationer. Mötet beslöt om en stadgeändring som innebär att Lunds universitet och Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona i fortsättningen kommer att ha vardera en representant i styrelsen. Efter mötet höll fil. dr Mikael Ottosson en föreläsning om hundramannaföreningar i Skåne.

Forskning, undervisning och dokumentationsprojekt

Inom ramen för Lunds universitets anslag har forsknings- och utbildningsprojekt samt samverkan bedrivits.

Forskningsprojekt

Under förra året, 2023, fick Magnus Olofsson tillsammans med forskaren Andrés Brink Pinto och systemutvecklaren Mathias Johansson sex miljoner av Vetenskapsrådet för att bygga upp en databas om bland annat demonstrationer, folkmöten, upplopp och kravaller mellan 1820 och 1939. Projektet använder sig av AI för att leta igenom Kungliga bibliotekets digitaliserade dagstidningar. Projektet har börjat under 2024 och har rubriken *De stridbara svenskarna*.

Tillsammans med Kristin Linderöth är Magnus Olofsson också aktiv i ett forskningsprojekt med titeln *Den bortglömda protestvågen? Valfärdsanställdas vilda strejker i Sverige 1980–1990*. I projektet undersöks valfärdsanställdas olovliga strejker som en del av en konflikt om den offentliga sektorns organisation och roll i det svenska samhället. Ett mål med att studera de kvinnodominerade vilda strejkerna i välfärden är att komplettera uppfattningen om olovliga strejkaktioner som framför allt förknippade med 1970-talets politiska radikalism och med manliga arbetare i industrin. Ett annat är att utmana bilden av 1980-talet som en mellanperiod efter kvinnokampens och arbetarkampens tid och före den nyliberala omvandlingen av offentlig sektor. Forskningsprojektet finansieras av Crafoordska stiftelsen, stiftelsen Ebbe Kock och Helge Ax:son Johnsons stiftelse.

Emma Hilborn bedriver projektet *Domestic Life in the Public Sphere: Swedish Trade-Union Press 1945–1965*, som finansieras av Ridderstads stiftelse. Den svenska fackförbundsrorelsen var under 1900-talet en av världens starkaste och i denna rörelseorganisering har fackförbundens medlemstidningar spelat en central roll. Trots det har denna press till stor del förbisetts av forskningen. Syftet med detta projekt är undersöka den offentlighet som LO:s medlemstidningar utgjort i Sverige 1945–1965 och att överbrygga den uppdelning mellan vardagsliv och politiska beslut som ofta präglat forskningen.

Under 2021 påbörjades ett antologiprojekt som behandlar alternativa försörjningsformer. Antologins syfte är att i ett historiskt perspektiv utforska normativa gränser eller föreställningar om vad som är arbete och ett moraliskt riktigt sätt att försörja sig, samt kasta ljus över de som befunnit sig på eller bortom dessa. Antologin, *Arbetets och försörjningens utmarker*, har nu kommit ut på Makadam förlag.

Databasen över gräv-där-du-står-cirklar är tillgänglig på följande länk på Historiska institutionens hemsida: <https://www.hist.lu.se/forskning/databaser/databas-over-forsknings-och-gravcirklar/>. Databasen innehåller 1047 poster.

Cirklar och dokumentationsprojekt

Kristin Linderoth har varit cirkelledare för cirkeln *Det omätbara* som arrangerats av ABF i samarbete med filmverkstaden *Himlens mörkrum* i Malmö. Cirkeln har tagit utgångspunkt i filmen *Det omätbara*, där omsorgsarbetare från hemtjänst, förskolan och äldreboenden framträder.

Under året har ytterligare intervjuer med före detta varvsarbetare genomförts med sikte på att ge ut en bok om Öresundsvarvet.

Kurser och pedagogisk verksamhet

Under såväl vårterminen har personal från CfA-LU deltagit som lärare på B-kursen *Historia underifrån*. Under höstterminen har kursen *Arbetarhistoria* getts. Kursen är en del av det ordinarie utbudet för studenter på kandidatnivån vid universitetet.

En kvällskurs med namnet *Folk i rörelse* med åtta deltagare från olika fackliga organisationer hölls under våren.

Under året har vi också skissat på en ”grävskola” som vänder sig till aktiva i olika rörelser som vill utforska eller dokumentera den egna organisationens eller (arbets)platsens historia. Syftet är att arrangera utbildningar i gräv-där-du-står-studiecirklar, communityarkiv och andra former av gräsrotsdriven historie-produktion och minnesbevarande. Härvid fokuseras på de redskap och kunskaper del-tagarna behöver för att kunna genomföra sina projekt.

Arbetshistoriska seminariet

Vårens första seminarium hölls den 24 mars på Osby Borgen i Osby. Historikern Julia Håkansson från Malmö universitet föreläste om *Sverigedemokraternas och Dansk Folkepartis historiska berättelser*. Seminariet arrangerades i samarbete med ABF Skåne och ABF Skåne Nordost.

Den 3 april höll historikern och arkivarien Fredrik Egefur ett föredrag med titeln *Arbetaren har inget fosterland! Den ungsocialistiska rörelsen i Skåne 1900–1910* på Folkets Hus i Landskrona. Seminariet var ett samarrangemang med ABF Skåne och ABF Nordvästskåne.

Den 17 oktober höll historikern Josefin Hägglund från Malmö universitet ett föredrag med titeln *”Andra tider, andra valmöten!” 1880-talets Stockholm går till val*. Seminariet hölls på ABF, Spånehusvägen 17 i Malmö. Det sändes live via ABF Skånes facebook och är tillgängligt på youtubekanal

”Historia underifrån - Lunds universitet”: <https://www.youtube.com/@arbetarhistoria>.

Arrangemanget var ett samarbete med ABF Skåne och ABF Malmö.

Den 9 december var temat *Den bortglömda protestvägen? Välfärdsanställdas vilda strejker i Sverige 1980–1990*. Föredragshållare var historikern Kristin Linderoth. Föredraget sändes på youtubekanal

”Historia underifrån - Lunds universitet”:

<https://www.youtube.com/@arbetarhistoria>

Forskningsseminariet Konflikt och motstånd

Under 2024 arrangerades nio seminarier på Historiska institutionen, fem under våren och fyra under hösten.

Samverkan och föreläsningar

CfA har under året haft möten om gemensamma projekt med en rad organisationer och institutioner.

CfA har varit representerat i följande styrelser, råd och styrgrupper: Forskningsrådet på Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek (ARAB) (Lars Berggren), Arbetlivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) (Jan-Erik Andersson), Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona (Mikael Ottosson), Arbetarrörelsens arkiv i Skåne (Lars Berggren) och projektet "Känner du igen dig" (Mikael Ottosson). Därtill har Lars Berggren haft ett styrelseuppdrag på Arbetets museum i Norrköping.

- Samverkan med Arbetarrörelsens arkiv har som vanligt bedrivits under året, med diskussioner och planeringar kring utställningar, seminarieverksamhet och gemensamma projekt. Arkivets samlingar har använts i samband med undervisning, pedagogiska program och forskningscirklar.
- Samarbetet med Statarmuseet i Torup har under året främst skett i form av samarbete kring seminarieverksamheten.
- ABF Skåne har varit en viktig samarbetspartner, inte minst när det gäller det arbetshistoriska seminariets programpunkter samt planeringen av 2025 års arbetshistoriska konferens.

Personal från CfA har under året föreläst vid skilda tillfällen, på eller i samarbete med Arbetarrörelsens forskarnätverk, Labour History Network Conference, Institutet för studier i Malmös historia (IMH), Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona, Per Albins födelsehem, Craafords vetenskapslunch, Digital History and Sweden Conference.

CfA deltog på seminarier i anslutning till visning av Folkets konsthalls utställningsprojekt "Skåne - en dröm", med serier om lokalhistoria och lokal identitet i olika skånska kommuner; i Hässleholm, Broby, Sjöbo och Bromölla. Lars Hansson föreläste om arbetslivets betydelse för medborgarnas självförståelse och den lokala identiteten i dåtid och nutid. Genom olika exempel på arbetarhistoria visades hur det går att forska tillsammans med andra, exempelvis genom forskningscirklar, men också hur arbetarhistoria kan kommuniceras på olika sätt.

Internationellt samarbete

Vi har varit med i ett nordiskt arbetarhistoriskt nätverk som kommer att arrangera en arbetarhistorisk konferens i Finland 2025. Inom ramen för nätverket har digitala seminarier hållits.

Forskare i den arbetarhistoriska miljön har också deltagit på internationella Labour History Network Conference, som denna gång hölls i Uppsala.

Marknadsföring

CfA:s hemsida har gjorts om och blivit såväl mer tillgänglig som uppdaterad. Facebooksidan är en allt viktigare informationskanal. Effekten är svåratt mäta, men nämnas kan att Facebooksidan har ett stort antal följare, under 2024 för första gången över 2000.

Facebooksidan har blivit en viktig kanal för marknadsföring av möten och seminarier, men den är också en ingång till hemsidan.

Två medlemsblad, ett under våren och ett under hösten, har distribuerats till medlemsorganisationerna.

Utställningsverksamhet

Skärmutställningen om den folkliga kampen för demokrati, som bygger på Kjell Östbergs bok *Folk i rörelse* och har producerats av Lars Hansson, har visats i samband med socialdemokratiska partidistriktets årsmöte i Malmö och på arkivens dag i Landskrona. Vid sistnämnda tillfälle har även utställningen *Drömmen om ett bättre samhälle* visats.

På arkivets hemsida finns en länk till den digitala utställningen Öresundsvarvet 100 år (<https://varv100.se>) som är ett resultat av ett samarbete mellan Arbetarrörelsens arkiv i Landskrona, Centrum för Arbetarhistoria och Varvshistoriska föreningen i Landskrona.

Vetenskapligt råd

Sedan 2009 har Lunds universitet utsett ett vetenskapligt råd som stöd för verksamheten. Ett nytt råd tillsattes i december 2024. Rådet består av:

- Fil dr Pål Brunnström, MaU, Institutionen för urbana studier, Malmö universitet
- Fil dr Jesper Hamark. Institutionen för arbetsliv och välfärd, Högskolan i Biorås (ny)
- Docent Jenny Jansson, Statsvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet (ny)
- Docent Tobias Karlsson, Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet
- Docent Silke Neunsinger, ARAB
- Fil dr Malin Nilsson, Ekonomisk-historiska institutionen, Lunds universitet
- Fil dr Emma Pihl Skoog, Institutionen för historia och samhällsvetenskap, Södertörns högskola (ny)
- Docent Johan Svanberg, Ekonomisk-historiska institutionen, Stockholms universitet

Slutord – Centrum för Arbetarhistoria

Verksamheten under år 2024 har som tidigare bedrivits i form av seminarier, forskningscirklar, konferenser, kurser, forskningsprojekt samt dokumentationsprojekt. Vi har under året fortsatt att samverka med arbetarhistoriker såväl nationellt som internationellt. Vi vill också särskilt framhålla de strategiska kontakter och samtal vi haft med arbetarrörelsen på olika nivåer samt med arkiv, museer och studieförbund.

Vi vill från styrelsen framföra ett hjärtligt tack till alla, både organisationer och enskilda personer som på olika sätt bidragit till utvecklingen av CfA. Tillsammans kan vi ytterligare stärka den arbetarhistoriska forskningen genom aktiva insatser i respektive medlemsorganisation.

Styrelsen i mars 2025

Medlemsorganisationer

Följande organisationer är anslutna till Centrum för Arbetarhistoria.

LO och fackliga förbund

LO

Byggnadsarbetareförbundet

Fastighetsanställdas Förbund

GS – Facket för Skogs-, Trä och Grafisk bransch

Handelsanställdas Förbund

Hotell och Restaurang

IF Metall

Kommunalarbetareförbundet

Livsmedelsarbetareförbundet

Musikerförbundet

Pappersindustriarbetareförbundet

SEKO

Transportarbetareförbundet

Fackliga avdelningar

Byggnads Skåne, Malmö

Fastighets avd 5, Region Syd, Eslöv

GS avd 1 Skåne/Blekinge

Handels avd 1, Malmö

Handels avd 6, Helsingborg

IF Metall Nordvästra Skåne, avd 49, Helsingborg

IF Metall Östra Skåne, avd 47, Kristianstad

Kommunal avd Skåne län, Lund

LO-distriktet i Skåne

Pappers avd 21, Nymölla

Transport avd 12, Malmö

Transport avd 14, Helsingborg

Politiska organisationer

Burlövs Arbetarekommun

Helsingborgs Arbetarekommun

Höganäs Arbetarekommun

Landskrona Arbetarekommun

Malmö Arbetarekommun

SAP i Skåne

Socialdemokratiska Kvinnodistriktet i Skåne

Vänsterpartiet i Skåne

Vänsterpartiet i Landskrona

Ängelholms Arbetarekommun

Folkbildningsorganisationer

ABF

ABF Skåne

ABF Kronoberg

ABF Nordvästskåne

ABF Skåne Nordost, Hässleholm
ABF Mittskåne, Lund
ABF Österlen
Glokala Folkhögskolan, Folkbildningsföreningen
Kvarnby Folkhögskola
Malmö Folkhögskola

Övriga organisationer

AKS Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap
ARAB Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotek
Arbetarrörelsens Arkiv i Landskrona
Arbetarrörelsens Arkiv i Skåne
Arbetshistoriska seminariet
Folkets Hus i Landskrona
Folkets Hus och parker, södra regionen
Folkets Hus i Staffanstorp
PRO-distriktet i Skåne
Skånes Arkivförbund
Statarmuseet i Skåne
Verdandi Landskrona
Verdandi Skåne

Därtill har föreningen ett antal stödmedlemmar. Genom stödmedlemskap ges enskilda en möjlighet att stödja föreningen.